

A photograph of a man in a dark suit riding a black bicycle through a roundabout. He is gesturing with his right hand towards a dark Volkswagen car that is stopped in the roundabout. The car's license plate reads '1-KBK-70'. In the background, there are trees, a blue bus, and a brick building under a cloudy sky. The scene is captured from a low angle, emphasizing the cyclist and the car.

Zwolse uitvinding: de fietsrotonde

Op de Zwolse fietsrotonde moeten auto's fietsers voor laten. Hoe voelt dat? 'De rollen zijn omgedraaid. Het kruispunt was een crime; nu kun je vrolijk doorrijden.'

Ik fiets een rondje op de fietsrotonde, maak een slinger door een winkelstraat en passeer de fietsrotonde opnieuw. Dit is hem dus: de fietsrotonde. Eigenlijk voelt het opvallend gewoon: het is een rotonde en je hebt voorrang. Dat betekent altijd even opletten of je het ook krijgt. Toch is deze rotonde uniek. Op de fietsrotonde hebben fietsers voorrang. Auto's kunnen niet rondrijden. Ze mogen wel rechtdoor en rechtsaf, maar niet linksaf.

HAND UITSTEKEN

Hoe werkt het in de praktijk van alledag? Wie een poosje staat te kijken, begint zich af te vragen of Zwolse fietsers les krijgen in hand uitsteken. De een na de ander geeft netjes richting aan. Ouderen, jongeren, een stoere jongen met een baseballcap, een mevrouw op een elektrische fiets.

Hillie Talens, rotondedeskundige van het kenniscentrum CROW, heeft het ook opgemerkt. 'Ik denk dat het te maken heeft met een vorm van onzekerheid: automobilist, ziet u mij wel? Daarnaast is het een elegant gebaar: ik ga er zo af; u hoeft geen rekening met mij te houden.' Er zijn dus twee

Fietser met voorrang

Projectleider Ilse Bloemhof

Wat is een fietsrotonde?

Het bijzondere van de fietsrotonde is dat fietsers rond kunnen rijden en naar alle vier de kanten kunnen afslaan, maar dat automobilisten alleen rechtdoor en rechtsaf mogen. Zij kunnen niet rondrijden. Voor automobilisten is het dus geen rotonde. Voor fietsers wel – vandaar de naam fietsrotonde. Op de fietsrotonde hebben fietsers voorrang.

Fietsstad 2014

De Fietsersbond is op zoek naar de Nederlandse gemeente die het beste is in het wegnemen van hindernissen voor fietsers. Zwolle is één van de vijf genomineerde steden voor de Fietsstadverkiezing. De andere gemeenten zijn Almere, Eindhoven, Enschede en Velsen. Dit voorjaar kiest een jury van deskundigen de winnaar. Kijk op: <http://fietsstad.fietsersbond.nl/>

soorten richting aangeven: uit veiligheid en uit beleefdheid, en allebei worden toegepast op de nieuwe rotonde. Talens is enthousiast over de Zwolse vinding. 'Het is een hele mooie oplossing en werkt heel goed.'

OPSTOPPING

Een groep scholieren komt de rotonde op. Een flinke groep die driekwart rondgaat. Het autoverkeer staat nu stil. Dat duurt minuten. Het begint een flinke rij te worden, tot ver voor de rotonde. Als de scholieren verdwenen zijn, komt het autoverkeer weer in beweging.

Met modelberekeningen heeft de gemeente van tevoren onderzocht of het autoverkeer niet te veel hinder zou ondervinden. De indruk is dat Zwolse automobilisten een andere route hebben gevonden. Tijdens de aanleg van de fietsrotonde was de weg afgesloten. Automobilisten hebben toen ontdekt dat de zogenaamde buitenring eigenlijk sneller is.

Het doel van de fietsrotonde is het verbeteren van het comfort van de fietsers, vertelt projectleider Ilse Bloemhof. Op deze plek kruisen belangrijke routes voor het autoverkeer en het fietsver-

keer elkaar. Doorgaans valt zo'n kruising uit in het nadeel van fietsers. Een file van fietsers is voor veel gemeentebesturen te prefereren boven een autofile.

'In de oude situatie waren er lange wachttijden voor fietsers en veel mensen voelden zich daar niet veilig. Op zich waren er niet veel ongelukken, maar het gevoel van veiligheid was niet goed', zegt Bloemhof. De fietsrotonde moet het comfort van fietsers verhogen, zonder te veel oponthoud voor automobilisten. Bloemhof: 'Het autoverkeer moet wel blijven doorstromen. De bereikbaarheid van de binnenstad is belangrijk.'

KLEINSTE ROTONDE

'De rotonde is kleiner dan de kleinste rotonde die we hadden', vertelt Bloemhof. 'Je hoeft hem niet zo groot te maken, omdat je geen afslag naar links hoeft te maken voor auto's en vrachtwagens.' Het midden van de rotonde is een soort plantenbak die het voor auto's echt onmogelijk maakt om linksaf te slaan. Daaromheen ligt een 'rammelstrook' met hobbelige klinkers die grote trucks kunnen gebruiken om de bocht te maken over de fietsrotonde.

Ulrike van Dorsten (17) scholier

Wat vind je van de fietsrotonde? 'Goed! Ik vind het nu fijner, veiliger. Ik heb ook gemerkt dat het nu verderop gemakkelijker oversteken is. Ik heb net in een lesauto gezeten en met de auto over de rotonde gereden. Moeilijk? Nee hoor, vind ik niet.'

Anneke Stelwagen (59) verpleegkundige bij de Isala Klinieken

'Ik ben een echte fietser. Ik fiets alles in de stad. Ik vind dat je nu heel makkelijk rond kunt rijden. Zeker voor de veiligheid vind ik het een grote verbetering, ook voor de jeugd. Er fietsen hier veel scholieren. Het is een prachtige rotonde. Ik vind hem fijner dan de andere. Je hebt gewoon voorrang!'

Karim de Vries (34), fietsenbouwer

'Ik vind de fietsrotonde perfect. Je hebt voorrang, dat is voor automobilisten duidelijk. Iedereen let goed op. Ik denk dat het ook komt omdat de rotonde veel in het nieuws is geweest.'

Merel Wandt (14), Delphine van den Bos (14) en Lynn Volkers (13), scholieren

Merel: 'Het was onveilig, nu is het veel veiliger. Delphine: Ja, ik vind het een goed systeem. Nu wachten de auto's.' Merel: 'De auto's kunnen niet meer echt doorrijden.'

Het ontwerp is uitgebreid besproken met de Fietsersbond, Veilig Verkeer Nederland, de politie, de brandweer, enzovoort. Ook is er een test gedaan op een parkeerterrein waar met pionnen de rotonde volledig werd uitgetekend en is uitgetoetst met verschillende voertuigen. Nu hij er sinds september ligt, wordt hij uitgebreid geëvalueerd; er hebben drie weken lang camera's gehangen, er zijn deskundigen komen kijken en er is een evaluatierapport in de maak.

DIKKE 8

De ervaringen van fietsers zijn positief. Harry Gijsman van de afdeling Zwolle van de Fietsersbond woont er vlakbij: 'De rollen zijn echt omgedraaid. Voorheen was dit kruispunt een crime. In de spits moest je lang wachten voor er een gaatje was in de stroom auto's. Nu kunnen fietsers vrolijk doorrijden. Het is echt een grote verbetering. Als ik een cijfer moet geven, dan is het echt een dikke 8. We zijn zeer tevreden.'

KRIEBELIG

Vooraf waren er bij de gemeente vooral zorgen over het uitzicht van de automobilisten: zouden zij niet verrast worden doordat de fietsers op de kleine rotonde snel bij hen zouden zijn? Hoewel de officiële evaluatie nog niet klaar is, lijkt dat goed te gaan. De snelheid van het autoverkeer is laag. Bloem-

hof: 'Dat is één van de randvoorwaarden. Je houdt natuurlijk een paar notoire hardrijders. Daar kun je niet zoveel aan doen.' Voor automobilisten is de fietsrotonde een nieuwe situatie, maar zeker geen inperking van hun mogelijkheden. Ook voorheen mochten ze niet linksaf. Bloemhof: 'We ontnemen niemand iets. Dat is belangrijk voor het draagvlak.' Achteraf vinden ze de naam 'fietsrotonde' niet ideaal bij de gemeente. Bloemhof: 'Ik kan mij voorstellen dat verstokte automobilisten wat kriebelig worden van die term.'

VVN IS TEGEN

Veilig Verkeer Nederland is van meet af aan tegen de fietsrotonde geweest. Consulent Peter Buter: 'We zijn nog steeds tegen. Het gaat ons om de veiligheid. Wij hebben gezegd: hoeveel ongelukken gebeuren hier? Dat bleken er niet veel te zijn. Waarom ga je het dan veranderen? Alleen voor het comfort? Er was één oversteek en nu komen automobilisten op twee plekken fietsers tegen. Elke oversteek is er één te veel, vinden wij. Wij vragen ons ook af: als er straks meer ongelukken blijken te zijn, ga je dan de boel weer terugveranderen? Dat zal wel niet.' VVN is daarom nog steeds kritisch, maar ook Buter zegt: 'Het gaat wonderwel goed. Het valt me niet tegen, moet ik toegeven.'